ISBN: 978-975-507-249-4

www.deyisbilim.gazi.edu.tr

BİLDİRİLER / PAPERS

10. ULUSLARARASI DİL, YAZIN VE DEYİŞBİLİM SEMPOZYUMU

THE 10TH INTERNATIONAL LANGUAGE, LITERATURE AND STYLISTICS SYMPOSIUM

03-05 KASIM / NOVEMBER 2010

CİLT / VOLUME 2

GAZİ ÜNİVERSİTESİ GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

X. Uluslararası Dil, Yazın ve Deyişbilim Sempozyumu
The 10th International Language, Literature and Stylistics Symposium

BİLDİRİLER / *PAPERS*

Cilt / Volume-II

3-4-5 KASIM/*NOVEMBER* 2010
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
ANKARA

www.deyisbilim.gazi.edu.tr

COMPARATIVE STUDY OF BECKET'S WAITING FOR GODOT WITH MARQUEZ'S NO ONE WRITES TO THE COLONEL THROUGHOUT SARTRE'S EXISTENTIALISM APPROACH 647

SAFAHAT'TA KONUŞMA DİLİ UNSURLARI 653

AESTHETICS AND LITERARY CRITICISM IN THE ART OF TRANSLATION 658

AZERI TÜRKÇESI VE FRANSIZCA'DA KADINLAR HAKKINDA ATASÖZLERI 665

JOHN BANVILLE'S THE SEA AS A NOVEL OF LOSS AND MEMORY 668

DİL İLE YAŞAMIMIZI YENİDEN DÜZENLEMEK MÜMKÜN MÜ? 671

VASİLİ ŞUKŞİN'İN TÜRKÇE'YE ÇEVRİLMİŞ ESERLERİ ÖRNEKLERİNDE TERCÜME SORUNLARI 676

THE QUESTIONABLE ROLE OF IMAGINATION IN THE CONTEMPORARY SCOTTISH NOVEL 681

DİLİN İNSAN BİLİNCİNİN GELİŞİMİNE KATKISI ÜZERİNE 684

GÖRSEL DİLDE ÇEVİRİ OLGUSUNA FARKLI YAKLAŞIMLAR: "TERCÜMAN-I EŞKÂL" 688

SINIF İÇİ İLETİŞİMDE "SORU SORMA"NIN DERSİ KURGULAMADAKİ İŞLEVİ ÜZERİNE 695

ARAPÇADA VE TÜRKÇEDE BAZI EKSİLTİLİ ANLATIM GÖRÜNÜMLERİ 701

ARAP DİLİNDE PARÇALARÜSTÜ BİRİMLER -"KU'RÂN'IN SÖZLÜ METİN FORMU" BAĞLAMINDA BİR DENEME- 706

THE EFFECTS OF INTERACTIVE INPUT ENHANCEMENT OF REFERENCES ON INTERMEDIATE EFL LEARNERS' LISTENING COMREHENSION 710

GRAMMATIKVERMITTLUNG IM WANDEL DER METHODEN DES FREMDSPRACHLICHEN UNTERRICHTS 719

ARAP DİLİNDE DİLBİLİMSEL METİN ÇÖZÜMLEMESİ 724

VÜCUDUN PARÇALARININ KULLANILDIĞI İNGİLİZCE VE TÜRKÇE DEYİMLERDEKİ DUYGUSAL KAVRAMLAŞTIRMANIN İNCELENMESİ 731

TERMINOLOGIE JURIDIQUE TURQUE ET FRANÇAISE ET L'IMPORTANCE DE LA TERMINOLOGIE DANS LA TRADUCTION DE TEXTES JURIDIQUES 434

NESNEL SÖYLEM ÜZERİNDEN KURMACA BİR METİN: AH YA RAB YEHOVA 441

THE DISCRIMINATION OF VOWEL REDUCTION IN ENGLISH BY COMPUTER AND ELECTRONIC DICTIONARIES FOR TURKS: THE MISPERCEPTION AND MISARTICULATION OF ENGLISH VOCABULARY ITEMS 449

THE PERCEPTION AND INSTRUCTION OF /SKW-/ ENGLISH CONSONANT CLUSTER TO TURKISH TEACHERS AND TEACHER TRAINEES OF ENGLISH BY COMPUTER 457

SOCRATİK METOD: EĞİTİMİN FELSEFESİ Mİ YOKSA FELSEFENİN EĞİTİMİ Mİ? 465

SÁNDOR PETOFİ'NİN EDEBİ KİŞİLİĞİNİN OLUŞMASINI SAĞLAYAN UNSURLAR 478

BİR DİL ARACI OLARAK TÜRK SANATI 484

PRACTICAL TIPS ON HOW TO PROMOTE LEARNER AUTONOMY IN FOREIGN LANGUAGE CLASSROOMS 491

TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE REKLAMLARDAN YARARLANMA 497

MOTIVATIONAL EFFECTS OF COMPUTER-ASSISTED READING ACTIVITIES ON L2 READING 502

MOTIVATIONAL LEVELS OF STUDENTS TOWARDS LEARNING ENGLISH: THE CASE OF KAFKAS UNIVERSITY PRIVATE PRIMARY SCHOOL 509

THE ROLE OF MOTHER TONGUE PROFICIENCY IN FOREIGN LANGUAGE PROFICIENCY 516

RECONCEPTUALIZING BYRAM'S MODEL OF INTERCULTURAL COMMUNICATIVE COMPETENCE FOR TEACHING ENGLISH AS AN INTERNATIONAL LANGUAGE 520

ÇEVİRMEN EĞİTİMİ VE UZMANLIK ALANLARI ÇEVİRİSİ 526

REFİK HALİT KARAY'IN "GÖZYAŞI" HİKAYESİ ÜZERİNE BİR METİN DİLBİLİMSEL İNCELEME 533

DENUNZIATION IN DER LITERATUR: AM BEISPIEL VON ILSE AICHINGERS KURZGESCHICHTE "DAS FENSTER-THEATER" 541

LITERATURE, A MIRROR TO CULTURE AND LANGUAGE MODULES IN EFL CLASSROOMS 544

TAHSİN YÜCEL'İN 'SONUNCU' ADLI ROMANINDA ÜSTKURMACA ANLATI YÖNTEMİ VE METİNLERARASI BOYUT 548

TÜRK ÇEVİRİ TARİHİNDE NURULLAH ATAÇ ÇEVİRİLERİ 554

HARFİN "*KAYBOLUŞU*", ÇEVİRMENİN "*VAROLUŞU*" 561

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ZARF-FİİLLERİN (ULAÇLARIN) KAVRATILMASINDA KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER VE BUNLARA ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 567

TÜRKÇE ROMAN DİLİNDE SERBEST DOLAYLI ANLATIM BİÇİMLERİ VE İŞLEVLERİ 573

ÖYLEMLERİN TUTKU BOYUTU YA DA TUTKULARIN GÖSTERGEBİLİMİ 582

ARAPLAR NASIL DÜŞÜNÜR? ARAP DİL MANTIĞININ TEMEL DİNAMİKLERİNE İLİŞKİN BAZI MÜLÂHAZALAR 599

GELENEKSEL DEĞERLENDİRME VE YORUMLARIN GÖLGESİNDE ARAP GRAMERİ 604

RUSÇA'DA SÖZCÜK OLUŞTURMA SÜRECİ: BİR YÖNTEM OLARAK KISALTMA OLGUSU 608

TATAR BİLMECELERİNİN TÜRKİYE TÜRKÇESİNE AKTARILMASINDA YAŞANAN ZORLUKLAR 614

BİR SOSYAL BİLİM DALI OLARAK ÇEVİRİBİLİMİN DOĞASI 620

FUNCTION OF MEMORY AND INFORMATION PROCESSING IN ELT 625

AZ□ RBAYCAN, FARS V□ İNGİLİS DİLL□ RİND□ BİRİNCİ Ş□ XSİN M□ NSUBİYY□ TİNİN İFAD□ VASİT□ L□ Rİ 630

İKİNCİ YABANCI DİL OLARAK ALMANCA DERSİNE YÖNELİK KENDİ KENDİNE ÖĞRENME ÖLÇEĞİ 635

STRATEJİ ÖĞRETİMİNİN OKUDUĞUNU ANLAMA YETİSİNE ETKİSİ VE YABANCI DİL DERSİNDEKİ AKADEMİK BAŞARIYA YANSIMALARI 641

SİL BAŞTAN BİR DÜNYA TARİHİ: TARİHİN NESNESİ OLMAKTAN ÖZNESİ OLMAYA, ÇEVRİLEN OLMAKTAN ÇEVİRMEN OLMAYA UZANAN YOL 227

OKUMA ALIŞKANLIĞININ ANADİLİ ÖĞRETİMİNE KATKISI: OKUMA ALIŞKANLIĞININ KAZANDIRILMASINA İLİŞKİN BİR ÖNERİ 230

ANADİLİ ÖĞRETİMİNDE KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ YERİ: REKLAM FİLMLERİ 238

DEDE KORKUT HİKÂYELERİNDE GÜNCELLİK VE ÇOCUK EĞİTİMİNE İLİŞKİN SÖYLEMLER 245

REDUPLICATION IN TURKISH:PHONOLOGICAL DUPLICATION OR MORPHOLOGICAL REDUPLICATION?250

HANS DERNSCHWAM'IN GEZİ YAZILARINDA XVI. YÜZYIL OSMANLI KADININ KONUMU 260

GUERRE, MILITARISME ET CHAUVINISME CHEZ ZOLA 266

AHMET NEDİM KASİMİ'NİN "GÖRGÜSÜZ" ADLI ÖYKÜSÜNDE ANLATIM ÖZELLİKLERİ VE TOPLUMSAL GERÇEKÇİLİK 272

ÇEVİRMEN MÜDAHALESİNİN GÖRÜNÜRLÜK KAZANMASI 275

LANGUAGE AND PERSUASION: AN ANALYSIS OF THE SELECTED U.S. POLITICAL LEADERS' WAR SPEECHES IN THE LIGHT OF ARISTOTELIAN RHETORIC 282

POLİTİK BİR ŞİİR "YAŞLI GEMİCİ" 288

W.H. AUDEN'İN "MEÇHUL VATANDAŞ," "AŞİL'İN KALKANI" VE "VİCTOR" BAŞLIKLI ŞİİRLERİNDE PANOPTİK TOPLUM VE BİREYİN YOK OLUŞU 294

CONTENT BASED LEARNING IN THE ITALIAN UNIVERSITY: AN EXPERIMENT 299

A DEDICATED ROYALIST: POLITICAL SATIRE IN THE COMEDIES OF APHRA BEHN 310

ARAP ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE YAZILI ANLATIM BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 318

"BRIEFE AUS DEM ORIENT" İLE "LADY MONTAGU'NUN İZİNDE TÜRKİYE'YE MEKTUPLAR-BİR ÇAY DAHA LÜTFEN" ESERLERİNDE İMGE ÇÖZÜMLEMESİ 325

ÇEVİRİ ARAŞTIRMALARINDA EDİMSEL MODELLER: "BAĞINTI", "İNCELİK" VE İDEOLOJİK ÇEVİRİ 329

FRANSIZCA REKLAM SLOGANLARI VE UYARI CÜMLELERİNİN DİL AÇISINDAN İNCELENMESİ 336

FÂTİH DÖNEMİNDEN TANZİMAT'A KADAR OSMANLI MEDRESELERİNDE ARAPÇA ÖĞRETİMİ 342

KILLING TWO BIRDS WITH ONE STONE: PROVERBS AND INTERCULTURAL COMMUNICATIVE COMPETENCE 348

KÜLTÜRLER ARASI İLETİŞİMDE GEZGİN ÂŞIK-HALK OZANI GELENEĞİ 356

A COMPARISON OF 'PYGMALION' TO 'GÖNÜLÇELEN' 362

ARGO DİLİ, MİZAHTAKİ YERİ VE KIBRISLI A. TEVFİK EFENDİ'NİN MİZAHINDA ARGO 367

LA LITTERATURE POTENTIELLE ET PEREC 373

KARŞILAŞTIRMALI EDEBİYAT BİLİMİNDE SORUN TESPİTİ VE ALTERNATİF ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 378

SEHVERSTEHEN FÖRDERT DIE SPRECH- UND SCHREIBFÄHIGKEIT IM FREMDSPRACHENUNTERRICHT384

DO THE ELT COURSE MATERIALS OFFER CULTURE SPECIFIC EXPRESSIONS ADEQUATELY AT ELEMENTARY SCHOOLS IN TURKEY? 393

FANTASTİK BİR YAZAR OLARAK JULES VERNE: KARPATLAR ŞATOSU VE TÜRKÇE'YE ÇEVİRİLERİ 397

YALANCI EŞDEĞERLER VE TÜRKİYE TÜRKÇESİNİN AKRABA TOPLULUKLARA ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN PROBLEMLER 404

THOMAS MORE'UN "ÜTOPYA" VE ZÜLFÜ LİVANELİ'NİN "SON ADA" ADLI ESERLERİNDE ÜTOPİK DÜNYALARIN KARŞILAŞTIRILMASI 408

ELBİSELERİN DİLİ 413

DETERRITORALIZATION AND RETERRITORALIZATION IN "RIDERS TO THE SEA" 419

CULTURAL DYSTOPIA AND EMPOWERMENT OF THE MARGINALIZED IN MARGARET ATWOOD'S A HANDMAID'S TALE 424

X. Uluslararası Dil, Yazın ve Deyişbilim Sempozyumu
The 10th International Language, Literature and Stylistics Symposium

BİLDİRİLER / *PAPERS*

EDİTÖRLER / *EDITORS*
Doç. Dr. Suna AĞILDERE – Doç. Dr. Nurettin CEVİZ

ISBN:978-975-507-249-4

Sempozyum Görsel Kimlik Sorumlusu: Arş. Gör. Veysel ŞAYLI
Dizgi: Arş. Gör. Murat ÖZCAN
Baskı: Bizim Büro Basımevi
Ankara-2011

KURULLAR / *BOARDS*

Onur Kurulu / *Honorary Board*
Prof. Dr. Rıza Ayhan
(Gazi Üniversitesi Rektörü / *Rector*)
Prof. Dr. Mustafa Safran
(Gazi Eğitim Fakültesi Dekanı / *Dean*)

Düzenleme Kurulu / *Organization Board*
Prof. Dr. Abdülvahit Çakır
Prof. Dr. Tahsin Aktaş
Prof. Dr. Emrullah İşler
Doç. Dr. Suna Ağıldere
Doç. Dr. Nurettin Ceviz
Yrd. Doç. Dr. Paşa Tevfik Cephe
Arş. Gör. Büşra Delen
Arş. Gör. Muhammet Koçak
Arş Gör. Ayşe Hümeyra Kütükcü
Arş. Gör. Murat Özcan
Arş. Gör. Nesrin Tekin

Bilim Kurulu / *Editorial Board*

•**Yazın / *Literature***
Prof. Dr. Altan Alperen (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Battal Arvasi (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Deniz Buzer (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. İsmet Cemiloğlu (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Sebahat Deniz (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Haluk Harun Duman (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Ayten Er (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Tuna Ertem (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Leyla Karahan (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Nedim Kula (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Nedret Öztokat (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Mükremin Yaman (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Necmi Yaşar (Çukurova Üniversitesi)

•**Karşılaştırmalı Yazın / *Comparative Literature***
Prof. Dr. Kubilay Aktulum (Süleyman Demirel Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali Gültekin (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Nevzat Kaya (Ege Üniversitesi)
Prof. Dr. Jale Parla (Bilgi Üniversitesi)

•**Çeviribilim / *Translation Studies***
Prof. Dr. Ayfer Altay (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Ayşe Alper (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Tahsin Aktaş (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Berrin Aksoy (Atılım Üniversitesi)
Prof. Dr. Füsun Ataseven (Yıldız Teknik Üniversitesi)

•**Yabancı Dil Öğretimi / *Language Teaching***
Prof. Dr. Abdülvahit Çakır (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa Çakır (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Demirezen (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Murat Demirkan (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Hüsnü Enginarlar (ODTÜ)
Prof. Dr. Ayten Genç (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Gülnihal Gülmez (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Hüseyin Gümüş (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. İbrahim İlkan (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Emrullah İşler (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Murat Özbay (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Necmettin Kamil Sevil (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Cemal Yıldız (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Musa Yıldız (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Dursun Zengin (Ankara Üniversitesi)

•**Dilbilim / *Linguistics***
Prof. Dr. Mehmet Baştürk (Balıkesir Üniversitesi)
Prof. Dr. V. Doğan Günay (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Osman Toklu (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Ünsal Özünlü (Uluslar arası Kıbrıs Üniversitesi)
Prof. Dr. Nadir Engin Uzun (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Süleyman Yıldız (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Dursun Zengin (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Deniz Zeyrek (ODTÜ)

Bildiriler soyada göre alfabetik olarak sıralanmıştır.
Burada yer alan bildirilerin biçim ve içeriğinden yazarlar sorumludur.

İÇİNDEKİLER/*CONTENTS*

LANGUAGE AND CULTURE LIASON 9

"LERN MIT UNS 1" ADLI ALMANCA DERS KİTABININ KÜLTÜRLERARASI YAKLAŞIM BAĞLAMINDA İNCELENMESİ 16

YAŞAR KEMAL'İN "ORTADİREK" İLE JOHN STEINBECK'İN "GAZAP ÜZÜMLERİ" ADLI ESERLERİNDEKİ ZORUNLU GÖÇ OLGUSUNUN ANALİTİK OLARAK KARŞILAŞTIRILMASI 23

ÇEVİRİ SÜRECİNDE DİLSEL VE KÜLTÜREL BOŞLUKLAR 28

REJECTION TO BEING-MARGINALIZED: VIRGINIA WOOLF'S A ROOM OF ONE'S OWN 34

WHO LABEL WOMEN?: ENLIGHTENING THE CAPTIVATED NATURE IN "THE YELLOW WALLPAPER" AND "THE BIRTH MARK" 37

L'ECRITURE DIDASCALIQUE CHEZ JEAN-LUC LAGARCE 41

LA FORMATION D'UNE UNITE DE COURS DE TERMINOLOGIE 46

AYŞE YAMAÇ'IN ESERLERİNDE "BABA" İMAJI 53

TEACHING ENGLISH THROUGH DRAMA: A SAMPLE APPLICATION 62

TEACHING ENGLISH THROUGH NOVELS: A SAMPLE APPLICATION 68

ARAPÇA DERSİNİ YÜRÜTEN ÖĞRETMENLERİN DRAMA YÖNTEMİNE İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYLERİ 73

JERZY KOSİNSKİ'NİN "BOYALI KUŞ" VE HARPER LEE'NİN "BÜLBÜLÜ ÖLDÜRMEK" ROMANLARINA YANSIYAN ÖTEKİLEŞTİRME UNSURU 77

EDUCATIONAL SOFTWARE: ANALYSIS OF THEIR USE IN THE TEACHING-LEARNING PROCESS OF A FOREIGN LANGUAGE 82

THE ROLE OF LINGUISTIC AND INTERACTIONAL ADJUSTMENTS ON THE LISTENING COMPREHENSION OF EFL ELEMENTARY SCHOOL LEARNERS 88

ELABORATING ON THE BIBLICAL ALLEGORIES OF THE NOVEL, LORD OF THE FLIES 94

EXISTENCE OF PRESUMPTIVE [EI] DIPHTHONGIZATION IN TURKISH 99

SATIRE AS A GENRE: A GENERIC STUDY OF JOHN FOWLES' MANTISSA 105

AFYON BÖLGESİNDE YÖRESEL DEYİMLER VE ATASÖZLERİ 109

IS CONTENT AND LANGUAGE INTEGRATED LEARNING BACK ON THE AGENDA? 116

PEYAMİ SAFA'NIN FATİH-HARBİYE VE NECİP MAHFUZ'UN MİDAK SOKAĞI ADLI ROMANLARINDA MEKÂN 123

ALAİN ROBBE-GRİLLET'NİN LA JALOUSİE. MİCHEL BUTOR'UN LA MODİFİCATİON ADLI YAPITLARINDA YAPISAL ÖZELLİKLER 128

ANDRÉ GİDE'İN IMMORALİSTE'İNİN TÜRKÇEYE ÇEVİRİSİ ÜZERİNE İNCELEME 138

DIE MUTTER MIT BEHINDERTEM KIND UND DIE GESELLSCHAFT IN ANNA MITGUTSCHS ROMAN "AUSGRENZUNG";DIE MUTTER MIT BEHINDERTEM KIND UND DIE GESELLSCHAFT IN ANNA MITGUTSCHS ROMAN "AUSGRENZUNG" 144

YAZAR-ÇEVİRMEN : 150

BİR EFENDİ-KÖLE İLİŞKİSİ Mİ? YOKSA BİR EFENDİ-EFENDİ İLİŞKİSİ Mİ? 150

AVRUPA ORTAK BAŞVURU METNİNİN ARAPÇA ÖĞRETİMİNDEKİ YERİ 159

YABANCI DİLDE YAZILI ANLATIM EĞİTİMİ 171

MARİE LUİSE KASCHNİTZ'İN TÜRKİYE SEVGİSİ 177

BAZI GAZETELERDEKİ 'SÖZBİLİMSEL SORULAR'IN DEYİŞBİLİMDE DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ 181

ENTEGRE OL, DEDE 191

ÇOCUK, ERGEN VE YETİŞKİNLERİN ATASÖZÜ ANLAMA SÜREÇLERİNDE ATASÖZLERİNİN SOYUTLUK VE SOMUTLUK ÖZELLİĞİNİN ROLÜ 196

GAZİ ÜNİVERSİTESİ YABANCI DİLLER YÜKSEK OKULU HAZIRLIK ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİLDE SINAV KAYGILARI İLE ÇEŞİTLİ DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA 205
POWER AND IDENTITY IN TWO DYSTOPIAN NOVELS, MARGARET ATWOOD'S THE HANDMAID'S TALE AND GEORGE ORWELL'S NINETTEN EIGHTY-FOUR 213
LANGUAGE LEARNING AND AWARENESS OF PERSONALITY TYPE IN IRANIAN SETTINGS: IMPLICATIONS FOR TEACHERS AND MATERIAL DESIGNERS 219
EFL TEACHERS' MULTIPLE INTELLIGENCES AND THEIR SOCIAL STRATEGY USE 225
CONTRIBUTIONS OF CORPUS DATA TO IMPROVING EFL TEACHER TRAINEES' WRITING SKILLS 232
" INTERTEXTUALITÄT UND ÜBERSETZUNG (MARC AUREL IN ANTON ČECHOV)" 237
STYLISTICS AND ITS USAGES 244
CONCEPTION ET TRADUCTION DES REPRISES DU TEXTE SOURCE DANS LA TRADUCTOLOGIE DU FRANÇAIS VERS LE TURC 246
GÜLMECE UNSURU OLARAK RETORİK SORULAR: FERHAN ŞENSOY GÜLMECESİNİN DİLİ 253
EINE PRAGMALINGUISTISCHE BETRACHTUNG RHETORISCHER FRAGEN IM TÜRKISCHEN 259
PREFIXES WITH A NEGATIVE MEANING IN ENGLISH LANGUAGE IN COMPARISON WITH THEIR EQUIVALENTS IN ALBANIAN LANGUAGE 263
SOME PREFIXATION ISSUES IN ENGLISH AND ALBANIAN LANGUAGES 268
GÖSTERGEBİLİMSEL AÇIDAN REKLAM İNCELENMESİ 273
ANADOLU TÜRK HALK GÜLMECE KÜLTÜRÜNÜN ANA KAYNAĞI NASREDDİN HOCAYI ÇAĞDAŞ ÇİZGİLERLE YORUMLAMAK 280
TRANSLATING FROM SPANISH INTO ENGLISH: TOWARDS A TYPOLOGY OF TRANSLATION PROBLEMS FOUND ON TOURIST ACCOMMODATION WEB-SITES 291
REKLAM BİLDİRİLERİNDE KÜLTÜREL BOYUT: BİR KÜLTÜR GÖSTERGEBİLİMİ DENEMESİ 298
MIS-FRAMING AND ANTI-FRAMING 308
FOR REVEALING ELIZABETH BENNET'S CHARACTERS IN THE 2005'S ADAPTATION OF JANE AUSTEN'S PRIDE AND PREJUDICE 308
SENSE AND SEXUALITY: 314
ELIZA WILLIAM'S CASE IN ANDREW DAVIES' *SENSE AND SENSIBILITY* (2007) 314
IDIOMATIC FOREGROUNDING AND STYLISTIC ANALYSIS OF A NOVEL 320
ETUDIER "LE LAC" DE LAMARTINE DANS LA CLASSE DE FLE 325
YAKUP KADRİ KARAOSMANOĞLU'NUN NUR BABA ROMANINDAKİ BATI EDEBİYATININ ETKİSİ 331
19. YY. ROMANTİK ALMAN EDEBİYATINDA GOTİK ESİNTİLER 337
SUTÜVEN ŞİİRİNİ İMGE VE MİTLERLE OKUMAK 343
NAZLI ERAY'IN "MONTE KRİSTO" ADLI ÖYKÜSÜNÜ FEMİNİST ELEŞTİRİ YÖNTEMİYLE OKUMA DENEMESİ 356
TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA OKUMA STRATEJİLERİ 359
COMMENT CREER DES SUPPORTS D'ENSEIGNEMENT A PARTIR DE DOCUMENTS AUTHENTIQUES? 368
TEACHER'S METHODICAL CREATIVITY FOR ACTIVE TEACHING PROCESS 375
KARŞILAŞTIRMALI EDEBİYAT BAĞLAMINDA FEDERİCO GARCİA LORCA'NIN "YERMA" VE NECATİ CUMALI'NIN "BOŞ BEŞİK" ADLI TİYATRO ESERLERİNDE ANNELİK ÖZLEMİ, ÇOCUK SAPLANTISI VE KISIRLIK MOTİFLERİ 379
MODERATO CANTABİLE: SİMGESEL UZAM VE ZAMAN 384
" BALLI ÇÖREK KAFETERYASI'NDAKİ" BALLI ÇÖREK TADINDAKİ ARKADAŞLIKLAR 389

NOVELLA. GELENEK VE YENİDEN ÜRETİM: MURATHAN MUNGAN'IN "ŞAHMERAN'IN BACAKLARI" 394
RUSÇA KARAÇUN SÖZCÜĞÜNÜN KÖKENİNİN TÜRK DİLİ VE KÜLTÜRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 400
EPİK RUS ŞARKILARINDAKİ KADIN İMAJININ DİL-KÜLTÜR BAĞLAMINDA İNCELENMESİ 404
OULİPO YAPITI "EXERCICES DE STYLE"İN ÇEVİRİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME 411
M.FOUCAULT VE XIX. YÜZYILDA DİLDEKİ EPİSTEMİK KIRILMA 419
TÜRKÇE DERS KİTAPLARININ KÜLTÜR AKTARIMINDAKİ ROLÜNÜN ÖRTÜK PROGRAM EKSENİNDE İNCELENMESİ 424
DİVAN ŞİİRİNDE REDİF TERCİHLERİ VE BUNU BELİRLEYEN ETMENLER 432
YİDİŞ DİLİ VE YAPISI.. 443
ZARFLARIN SINIFLANDIRILMASINA İLİŞKİN FARKLI BİR BAKIŞ AÇISI: SEBEP ZARFI 446
ÇAĞDAŞ TÜRKİYE TÜRKÇESİ'NDE ÇOKYÜKLEMLİ YAPILAR 449
BESCHRİEBENE BLÄTTER AN BÄUMEN - EİNE VORSTELLUNG DER BERLİNER AUTORİN ZEHRA ÇIRAK 456
YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE GÜDÜLENMENİN ÖNEMİ 461
GASSAN KENEFÂNİ'NİN "HÜZÜNLÜ PORTAKALLAR TOPRAĞI" İLE FÜRUZAN'IN "EDİRNE'NİN KÖPRÜLERİ" ADLI ÖYKÜLERİNDE GÖÇ OLGUSU 470
ENGLISH TEACHING IN LARGE CLASSES: CHALLENGES AND REMEDIES 476
-STRATEGIES AND GUIDELINES- 476
ÇEVİRİDE EVRİLEN EŞDEĞERLİK 480
JAPON DİLİ EĞİTİMİNDE KÜLTÜRÜN YERİ 485
DOES EXPLICIT TEACHING OF GRAMMAR ENHANCE READING COMPREHENSION OF ESP STUDENTS? 489
A STUDY OF STRATEGY USE IN LEARNING LEXICAL COLLOCATION AMONG IRANIAN EFL LEARNERS 498
TEACHING AMERICAN ENGLISH AND THE BRITISH ENGLISH 506
TEACHING FORMAL AND INFORMAL WORDS IN SPOKEN COURSES 514
MAMET'S PRAIRIE DU CHIEN AND A JOURNEY TO DYSTOPIA 521
ÇEVİRMEN ODAKLI ARAŞTIRMAYA KARŞI ÇEVİRİBİLİM ODAKLI ARAŞTIRMA 531
TILLIE OLSEN'IN "I STAND HERE IRONING" VE FÜRUZAN'IN "KUŞATMA" ADLI ÖYKÜLERİNDE ANNE-KIZ İLİŞKİSİ 536
"METİNLERARASI" BİR ÇEVİRMEN 541
FRANSA'DA TÜRK DİLİ EĞİTİMİ (INALCO ÖRNEĞİ) 548
SÖZLÜ DİL BAĞLAMINDA OLUŞTURULAN SORU İÇERİKLİ SÖZCELERİN İNGİLİZCE ÇEVİRİLERİNE EDİMBİLİMSEL YAKLAŞIM 557
BİR MEŞRULAŞMA ARACI OLARAK ÇEVİRİBİLİMDE DİSİPLİNLERARASILIK 566
UN PROJET EUROPÉEN AU SERVİCE DES LANGUES ET DES CULTURES ÉTRANGERES 570
THE AXIS OF POWER / KNOWLEDGE IN ENDGAME: A FOUCAULTAIN READING 578
WHITMAN AND SEPEHRI: A MYSTICAL COMPARISON 584
THE EFFECTS OF A COURSE ABOUT CULTURE AND CULTURE TEACHING: DO PRE-SERVICE TEACHERS' CONCEPTIONS CHANGE? 592
DYNAMISCHE STRUKTURALISTISCHE UND TOPOGRAPHISCHE ANSÄTZE DER PSYCHOANALYSE BEI DEN PROTAGONISTEN IN DER NOVELLE: EIN FLIEHENDES PFERD VON M. WALSER 602

GODARD, Henri. (1998). *Céline scandale.* Folio. Paris Gallimard

LEDERER, Marianne. (1994). *Traduction aujourd'hui: Le modèle interprétatif.* Paris: Hachette.

LUIS ATIENZA MERINO, José. (2006-1). "Le "défaut de traduction"". *Klincksieck: Revue de didactologie des langues-cultures et de lexiculturologie* no.141 s.9-22. Kliencksieck - Cairn

MAN, Paul de. (1991). "Conclusions: "La Tache du traducteur" de Walter Benjamin". *TTR: traduction, terminologie, rédaction*, cilt.4, no.2, s.21-52.

OSEKI-DEPRE, Ines. (1999). *Traductologie/Pédagogie de la traduction Theories et pratiques de la traduction littéraires.* Paris:Armand Colin.

PYM, Anthony. (1997). *Pour une ethique du traducteur.* Artois Üniversitesi Yayınları /Ottawa Üniversitesi Yayınları.

RAVOUX RALLO, Elisabeth. (1993). *Methodes de critique littéraire.* Paris:Armand Colin.

RICOEUR, Paul. (1996). *Soi-meme comme un autre.* Points Essais. Paris: Seuil.

SIGMUND, Freud.(1985).*Inquiétante étrangeté et autres essais*. Paris: Gallimard.

STEINER, George. (1998). *Après Babel* (3. basım), Paris: Albin Michel..

TÜRKAY, Orçun. (2002). "Yiğit Bener'le Söyleşi". *Lull*, no.4. *Lull Fanzin Dergi.*

VERLET, Agnes. (2006). "Tableau au texte (Du): Le Combat de Carnaval et de Careme de Pieter Bruegel". *Voyage au bout de la nuit de Céline: texte intégral+dossier par Stéfan Ferrari+ Lecture d'image par Agnes Verlet.* Paris:Gallimard.

WUILMART, Françoise. (1990). *Traducteur littéraire (le): un marieur empathique de cultures.* META cilt.35, no.1, s.236-242.

XIAOYI, Yuan. (1999). "Débat du siecle: Fidélité ou recréation". *META*, XLIV, cilt.1.

UA-BİLD (C)
C.2.. Arslan Özcan L. (2011). "Yazar-Çevirmen İlişkisi: Bir Efendi-Köle İlişkisi mi? Yoksa bir Efendi-Efendi İlişkisi mi?".

YAZAR-ÇEVİRMEN : BİR EFENDİ-KÖLE ILIŞKİSİ Mİ? YOKSA BİR EFENDİ-EFENDİ İLİŞKİSİ Mİ?

Özcan, Lale Arslan
Yıldız Teknik Üniversitesi

Valery Larbaud'nun şu ünlü deyişini sanırım hepimiz biliriz *« Dis-moi qui tu traduis et je te dirai qui tu es »*. Aslında bu bizdeki "bana arkadaşını söyle sana kim olduğunu söyleyeyim" deyimiyle neredeyse kardeş sayılabilecek bir deyiştir. Bu deyişin işaret ettiği yazar- çevirmen ilişkisi, sanırız yazınsal çeviriyle ilgilenen hemen herkes için her zaman ilgi odağı olabilmeyi başarmış bir konudur. Çünkü bu ilişki, bağrında, yazınsal çeviriye özgü pek çok soru ya da unsuru barındırma özelliği de taşır. Bir kitabı başka bir dile aktarılan bir yazarın, bu aktarımı gerçekleştirecek kimseye yaklaşımı ve bir yazarın kitabını kendi anadiline aktaracak çevirmenin, bu yazarla arasındaki ilişkiye bakışı, ortaya çıkacak çeviri ürününün niteliğini pek çok açıdan etkileyebilir.

Yazar-çevirmen ilişkisi derken elbette kafamızdaki romantik anlamda bir ilişki değildir. Çünkü yazınsal çeviriye bir biçimde bulaşmış herkes, şu ya da bu biçimde, piyasa koşullarının, mevcut yayınevi politikalarının, zaman-nicelik kıskancında üretmeye çalışan çevirmenin yaşam ve meslek koşullarının çeviri ürününe etkisinin belirgin olduğunu bilir. Çoğu durumda ne yazar çevirmenini seçebilir ne de çevirmen çevirisini yapacağı yazarı. Söz konusu olan bir "aşk evliliğinden" çok "görücü usulü" bir evlililiktir hem de en eski zamanlardaki anlamıyla. Yani eşler birbirini gerçek anlamda ancak "düğün gecesi" görebilirler. Ama bu "mantık evliliği" şaşırtıcı aşklara ve tutkulara, bir ömür boyu sürecek vefa ve dostluk ilişkisine de ön ayak olabilir.

Yazınsal çevirinin bir başka özelliği de, aslında çevirmenlerin, genelde, çevirisini yapacakları kitabın yazarıyla şu ölümlü dünyada karşılaşma ya da konuşma olasılıklarının olmamasıdır: Ne yapalım mukadderat! Bu durumda çevirmenin yazarla kuracağı ilişkiyi belirleyen başka aktörlerlerdir: Sözkonusu yazarın eserlerini incelemiş olan eleştirmenler ve yazarlar, yazarın eserlerindeki kurmaca kişiler ve tabii yazarın hayaleti!

Yazarın ve çevirmenin arasındaki ilişki pek çok yan alanı da ilgilendiren karmaşık ve labirentli bir ilişkidir. Kimileri için bu ilişki bir "aşk" ilişkisiyken, kimileri için bu bir "gönül bağıdır", kimi zamanda bu ilişki, bir "çekememezlik" ilişkisi ya da bir "ast-üst" ilişkisi olarak görülür. İşte asıl bu noktada dışa vurulan, "çeviri" etkinliğine yönelik bakış açısının niteliğidir. Yazınsal çeviri bir "aktarım" işi bir çeşit üst "kopyacılık" mıdır? Yoksa bir yaratı süreci midir? İşte yazar ve çevirmen arasındaki bağı sağlamlaştıran ya da gevşeten de bu yaklaşım biçimidir.

Çeviri etkinliği, yazar-çevirmen ilişkisi ekseninde incelendiğinde, çevirmenin arka planının, çeviri etkinliğinin başarıya ulaşıp ulaşmamasında önemli rol oynadığını gözlemliyoruz. Başka bir deyişle çevirmenin "bilişsel ve bağlamsal dağarcığı" çeviri etkiliğinde önemli bir paya sahip. "Bilişsel ve bağlamsal dağarcık"tan kastımız, çevirmenin dünyasını, yazarın dünyasına yakınlaştıran kültürel, duygusal ve sevisel bağlam.

Çevirmen, çeviri yaptığı sırada, hatta daha çeviri eylemine başlamadan çevirisi yapacağı metni anlama ve kavrama sürecinde, tıpkı bir kaynaktan alır gibi kendi kuramsal, imgelemsel bilgilerinden, düşüncelerinden, önceki okumalarından, genel kültüründen ve uzmanlık bilgilerinden gerekli bilgileri alır. Bu açıdan bakıldığında, çeviri etkinliğini elbette bir dilden başka bir dile doğru gerçekleştirilen basit bir "aktarım" olarak görmek mümkün değildir. Çeviri edimi, pek çok bilginin, uzmanlık bilgisinin ve yaşam bilgisinin etkinleştirilmesini gerektiren karmaşık bir edimdir. Hatta çevirmenin, metni anlamak için önündeki metinden başka bir şey ihtiyacı olmadığını düşünen dilbilim ve göstergebilim uzmanları dahi çeviri ediminin "dildışı gerçekliğini" kabul etmişlerdir.

Bu açıdan bakıldığında, çeviri amaçlı okuma eylemi, ister çeviri odaklı olsun ister bilgi edinme odaklı aslında oldukça "öznel" bir yorumlama eylemi olarak görülebilir. Herhangi bir okurdan farklı olarak

rmenden istenen, satır aralarını okuyabilecek dilsel ve ekinsel yetkinliğe sahip olması, bunun yanı sıra ırın "ne anlatmak istediğini" kavrayabilecek yeterli içgörüye ve olgunluğa sahip olmasıdır.

Örneğin ünlü Alman düşünür Ernst Bloch'un başyapıtı sayılan *Das Prinzip Hoffnung*'u Fransızca'ya *Le ıcipe espérance* adıyla aktaran Fransız çevirmen Françoise Wuilmart'ın bu konudaki sözlerine kulak :biliriz. 20 yıldan fazla süren bu çeviri etkinliği çevirmenin üzerinde oldukça önemli etkiler bırakmıştır. irmen, ünlü düşünürle ilk karşılaştığı anı hiç unutamamış. Düşünür, çevirmeni kendisine tanıtıldığında, rmene dönerek "Hıristiyan olup olmadığını" sormuş. Bu soru ilk başkta çevirmenimizi yadırgatmış. :ak biraz düşününce, Bloch'un bu soruyla kendisine, eserini anlaması için yoğun bir "duydudaşlık" içine ıesi gerektiğini anlatmaya çalıştığını fark etmiş. Çünkü ancak, "müjde"nin Mesihlik boyutunu yaşamış, lleştirmiş, Hıristiyanlık erdemleriyle yoğrulmuş biri, Bloch'un eserinin özüne inebilirmiş (Wuilmart, 0, 239).

Yine aynı bağlamda, *Le Rouge et le Noir (Kırmızı ve Siyah)*ın Çinli çevirmeni Guo Hongan'ın sözlerine inebiliriz. Hongan, yazarla özdeşleşmeyi savunduğu bir makalesini belki de her ülkede, belirli yazarları .ren belirli çevirmenler olması gerektiği önerisiyle bitirir.

Bir eserin kavranması, yazarın eserinde anlatmaya çalıştığı mesajların özüne inilebilmesi, bakir bir zemin :inde gerçekleştirilen bir eylem değildir. Çevirmen, yaşamı boyunca çeşitli duygusal ve bilgisel eyimleri bünyesinde biriktirir. Bu konuda Marianne Lederer'in ünlü yazar Jean Piaget'den yapmış olduğu alıntıyı anmak isteriz: "Duygusal yaşam ile bilişsel yaşam, her ne kadar ayrı olsalar da birbirinden ayrı ünülemezler" (Lederer, 1994:37). Ünlü ESIT kuramına göre, bir metnin anlamı, bu metnin ılayıcısının (okur ya da çevirmen) bilişsel ve duygusal yaşanmışlığıyla metnin içeriğinin etkileşiminden ar.

Bu bakış açısından değerlendirildiğinde çeviri etkinliğinin "bireysel", "öznel" hatta "yaratıcı" yönü sınamaz gibi gelir bize. Bir yazın çevirmeni için, her şeyden önce sözkonusu olan, sanırız, özgün metinde ıtılmak istenen "etkiyi" "hissetmektir".

Ancak şunu da gözden kaçırmamak gerekir ki, kısaca çevirmenin "yazara" kanının kaynaması ındırabileceğimiz bu duygusal aktarım süreci, sanıldığı gibi. kendiliğinden gerçekleşen bir süreç değildir. tür bir yakınlaşma niyeti, çevirmen için zorlu hatta çetrefilli bir çabanın da müjdeleyicisidir.

Bildirimize konu olan çeviri eser *Gecenin Sonuna Yolculuk* işte böyle zorlu bir emeğin ürünüdür. Louis-dinand Céline'in ünlü eseri *Voyage au bout de la nuit*'nin Türkçe çevirisi, tüm dilsel zorluklarının yanı , özgün bir biçem yaratma sorununu da beraberinde getiren zor bir çeviri "yolculuğudur". Bu eseri :nize kazandıran Yiğit Bener, her açıdan bu tür bir "yolculuğu" gerçekleştirmeye hazır olması gerektiğinin ıcinde olarak, daha yolun başında "bagajlarını" doldurmasını bildirmiştir.

Yiğit Bener, çevirisiyle ilgili demeçlerinde, makalelerinde ve yazılarında, Céline ile kendisi arasındaki şsel ve duygusal dağarcığın yakınlığından söz etmiştir. Bunun yanı sıra, sözelliğin ve sözün bu kadar öne ığı bir eserde, kendisinin de deneyimli bir sözlü çevirmen olmasının, çevirisine olumlu katkılarını ısrarla rtmiş ve yazarla arasındaki yaşam deneyimlerinin benzerliklerinin kendisine ve çevirisine kattıklarından setmiştir: "Pek çok çevirmen için duygudaşlık çevirinin başarıya ulaşmasındaki asıl sırlardan biri değil lir zaten?" (Bener, 2006:329).

Aslında, yazar ile çevirmen arasında "ortak bir payda" arayışı çok yeni bir buluş ya da görü değildir, bu :ak paydanın" varlığı ve önemi çeviri kuramlarında ve çeviri tarihi boyunca her zaman belirtilmiştir. 'irmenin, yazarın özyaşamöyküsünden, kişiliğinden, yaşam deneyimlerinden, duygu ve düşüncelerinden, di deneyim, duygu ve düşüncelerine yakın olanları araması, bulması ve yazarla bir "ortak payda" şturması her çeviri etkinliğinde görülen alışılageldik bir süreçtir.

Konu eserimizde de, Céline'in yazar olmasının yanı sıra bir doktor olması, Yiğit Bener'in tıp öğrenimini sınıfta bırakmış olması ve tıp konularıyla ilgisinin bundan sonra da devam etmiş olması bu "ortak da"nın somutlaştığı göstergelerden biridir. Sayın Bener'in bu konu hakkındaki yorumları, konumuz :ından önemlidir: "Yazarla özdeşleşebilmek ya da yazarı benimseyebilmek için kimi koşulların yerine nesi gerekmektedir. Bu açıdan, Céline ile benim ortak noktalarımızdan biri de hekimlik bilgisiydi. Ve her nizin de edebiyat ile hekimlik arasında kurmuş olduğumuz o disiplinlerarası köprüydü" (Bener, 2002a:7). /lece, *Voyage*'ın "tıp" bilgisi gerektiren yananlamları, vurguları, satır araları ve meydan okumaları irmenin gözün kaçmamış, gerekli vurguyu sağlayabilmiştir.

Yaşam deneyimlerinin aşağı yukarı benzeşmesi dışında, çevirmenin, yazarın kimi düşüncelerinde kendi üncelerinin yankısını bulması da, yazar-çevirmen yakınlaşmasını kolaylaştıran olgulardan biridir.

Örneğin, Céline, bir hekim olarak "vizite" ücretinden her zaman rahatsız olmuş ve bu rahatsızlığı pek çok kere dile getirmiştir. Hatta bu türden bir serzenişe, roman kahramanı Bardamu'nun sözlerinde de rastlarız: «Les malades ne manquaient pas, mais il n'y en avait pas beaucoup qui pouvaient ou qui voulaient payer. La médecine, c'est ingrat. Quand on se fait honorer par les riches, on a l'air d'un larbin, par les pauvres on a tout du voleur. Des honoraires? En voilà un mot ! Ils n'en ont déjà pas assez pour bouffer et aller au cinéma les malades, faut-il encore leur en prendre du pognon pour faire des « honoraires »? Surtout dans le moment juste où ils tournent de l'œil. Ce n'est pas commode. On laisse aller. On devient gentil. Et on coule.» (*Voyage*[14], s.264). Genç doktor Destouches'un da aynı serzenişte bulunduğunu biliyoruz: "Vizite ücretinin peşinden asla koşmazdı ve bu, kimilerince, kötü bir işaret olarak algılandı" (Delisse, 2002:26). Bener'e gelince, tüm tıp öğrenimi boyunca, kendisinin de bu konuda fazlasıyla rahatsız olduğunu belirtmiştir. Uzun bir süre mesleğinin "kâr" amaçlı boyutu ve etiği üzerinde kafa yormuştur (Bener, 2002a:7).

Yazar ile çevirmen arasındaki bir başka ortak payda da Yiğit Bener'in "aktif" militancılık geçmişiyle Céline pasif "anarşistliğidir". Yiğit Bener, 1980 askeri darbesiyle ülkeden ayrılmak zorunda kalmış, sekiz yıl Belçika'da yaşamış, sürgün yaşamını görmüş ancak solcu militancılık eylemlerine devam etmiştir. 4. Enternasyonalin basın organı *La Gauche'da* yazılar yazmıştır: « Geçmiş zamanlarda yazmış olduğum siyasal içerikli malzemeler yazarın polemik yaptığı dialoglarının çevirisinde katkı sağlamıştır. Bunun yanı sıra çevirmenin, yazarın antimilitarist, antinasyonalist ve antikapitalist düşüncelerini paylaşması, bu düşüncelerde kendi düşüncelerinin yankısını bulması sonucunda da, kitaptaki "anti" havası kavranabilmiş ve çeviriye aktarılabilmiştir. Ancak, yazarın ırkçı düşüncelerini dile getirdiği savaş sırasında yazmış olduğu eserlerin dünyası çevirmenin dünyasına çok uzak olduğu için çevirmen herhalde bu metinleri çevirmemeli» (Bener, 2006:331).

Yazar ile çevirmenin, aynı ya da benzer yetkinlikleri paylaşması da çeviri sürecini kolaylaştıran önemli öğelerden biridir. Yiğit Bener'in deneyimli bir konferans çevirmeni olması, her iki dildeki yetkinliği sözü dile hakim olması sonucunu getirmiştir. Keza, Céline de yazın diline "sözü" sokan yazar olarak özel verilmiş bir üne sahiptir. Dolayısıyla *Voyage* bu "söz" üzerine kurulmuş, "sözü" öne çıkarmış bir roman. "Söze" hakim bir çevirmen olarak Yiğit Bener, romanın "sesini" kavrayabilmiş ve bu "sesi" olabildiğince Türkçe olarak kulaklarımızda çınlatmaya çalışmıştır.

Yazar ile çevirmenin arka planlarının uyuşması ya da örtüşmesinin çeviri esere katkıları yazar çeviri ilişkinin bir boyutunu oluştururken, bu ilişkinin bir başka boyutu da, çeviri ediminin bir tür kabuk değiştirme olduğudur. Başka bir dilde yaratılmış bir eseri, yeniden "oluşturma" ve bu dilde bu eseri, özgün eserden bir eser olarak ayağa dikme iddiasındaki çevirmen için, bir dünyadan ötekine geçişin, basit bir aktarım olmadığı yoğun bir yaratıcılık gerektirdiği aşikardır. Bu noktada pek çok eleştirmen ve kuramcının kafasını meşgul eden soru "çevirmen bir yazar mıdır?" sorusudur.

Bu soru aklımıza, çevirmen yazar ilişkisinin bir efendi-köle ilişkisi olup olmadığı sorusunu getirir. Efendi-köle ilişkisini, toplumsal ve ruhsal kavramların süzgecinden geçirerek açıklamaya çalışırsak, iki kültür ve iki dil arasında gerçekleştirilen düşünsel ve ruhsal bir etkinlik olan çeviri etkinliği başlı başına anlamlar kazanır. Bu açıdan bakıldığında çeviri, bir kültürleme, asimilasyon ve benimseme eylemine dönüşür. Ve yazar-çevirmen ilişkisi Ben ve Öteki kavramlarıyla konuşulur.

Bu açıdan yaklaşıldığında, yazınsal çeviri "öteki ben"in ya da "ikiz" olanın yaratmış olduğu "başkalık ya da tuhaflık" kavramlarına açılır. Bu bağlamda, "öteki ben" yani "ikizim" duruma göre çevrilen eser ya da eseri çevrilen yazardır. Çevirmenin karşısında bulduğu "yabancı", Sigmund Freud'un sık sık getirdiği "unheimlich" tanımına uyar. Bu terimi, Freud, 1919'da kaleme aldığı bir makalede kullanmış, daha sonra bu terim Fransızca'ya "inquiétante etrangeté" olarak çevrilmiştir. Ancak bu terimin anlamsal alanı çok geniştir. Aslında "unheimlich" terimini doğru anlamak için "heimlich" teriminin anlamını iyi bilmek gereklidir. "Heimlich" olan "aileye, eve, alışıldık, bildik uzama ait olandır- evcil hayvanlardır". "heimlich" bize yakın olan, senli benli olduğumuz ve bizde güven ve huzur duyguları uyandıran... anlamda da "heimlich" bu yakınlık ve güvenlik duyguları nedeniyle, tüm hülyalara açık olan bir... bu nedenle de herkesin ulaşamadığı saklı tuttuğumuz bir mahremiyet alanıdır.

Buna bağlı olarak "unheimlich", "heimlich" etkisinin tersini yaratandır. Öyle ki, Freud'e göre, ... anlam genişliği kendi anti-tezine kadar yayılmış bir terimdir. Unheimlich bu açıdan bir anlamda ... kendisidir" (Freud, 1985:209).

[14] CELINE, Louis Ferdinand. (1952). *Voyage au bout de la nuit* (2002 Yayını), Paris:Gallimard.

Unheimlich/heimlich etkisini, varlığıyla bizde, canlı ya da cansız bir nesne olabilir endişesi uyandıran, canlı olup olmadığı, ölü olup olmadığı, gerçek ya da kurgu olup olmadığı konusunda bir türlü karar veremediğimiz, bize yakın mı uzak mı olduğunu, bizden mi yoksa başka bir dünyadan mı olup olmadığını bilemediğimiz bilinmezin etkisi olarak açıklayabiliriz. Bu etkiyi, "öteki ben" ya da "içimdeki öteki ben" olarak da tanımlayabiliriz. İçimdeki "öteki ben" o kadar "ben"dir ki, hangimizin "gerçek" olup olmadığını, hangimizin gerçekten "ben" olup olmadığını bilemeyiz: "Ötekinin bildiği, hissettiği ve kurguladığı bir uzamdayızdır (...) "ben" üzerindeki yetkimizi kaybederiz, bu "ben"i "öteki" ikame eder. Bu da "benin parçalanmasını", "benin bölünmesini, paylaşılmasını" ve "benin ikamesini" getirir. (Freud, 1985:212).

Bizim açımızdan, bu terimin taşıdığı önem, yazın çevirmenin, çevirisini yapacağı esere ya da eserini çevireceği yazara karşı benzer bir "tekinsiz tuhaflık" duygusu içinde olduğunu gözlemlememizdir. Kanımızca "bendeki öteki" kavramı, çevirinin süreçlerini anlamada önemli bir kavramdır. Çünkü yazar ve çevirmen arasındaki özdeşleşme mekanizmasını açıklayabilir.

Çeviri, "Ait olan ile Yabancı olan arasında bir oyun" olarak düşünüldüğünde, bu oyunu oynayan çevirmen, her şeyden önce, kendi içindeki "ötekinin", "ikizinin" peşindeki kişi değil midir? Hatta bu soruyu biraz daha ileriye götürmeye cüret edersek, kimi çevirmenlerin –Yiğit Bener vakasında olduğu gibi- iki arada olma, iki dilli olma, iki kültür arasında var olmanın getirdiği bu "ikili yaşamdan" ve "varoluştan" büyük bir keyif, varoluş sevinci aldıklarını söylemek çok mu yanlış olur acaba? José Luis Atienza Merino'ya kulak verirsek: "Kimileri, kimileri diyorum çünkü kanımca başkaları için belki de bunun tam tersi geçerlidir, "kendini" ve "ikizini" ortadan kaybedip, yitik birliği yeniden oluşturmayı, tekinsiz tuhaflık ya da yabancılık duygusunu silmeyi ve böylece özgün metin ile varış metni arasında ortak bir kimlik yaratma arayışına girmeyi –denklikten ve uyumluluktan doğan bir bütün oluşturmayı- söz ve anlamın birleştiği bir bütüne varmayı yeğliyor olabilirler. Deli işi elbette! Zorlu ve iddialı, hem kendinden hem de ötekinden nefret eden, ötekini ben yapma, ya da ötekinden ve benden bir üçüncü yaratma iddiasında olan çılgın bir projeden yana olabilirler. Dediğimi gibi "deli işi", neredeyse sadece bir şizofrenin kotarabileceği bir "deli işi"... (Luis Atienza Merino, 2006:18)

İşte böyle bir proje, kanımca çeviribilim alanında çok da tartışılmayan bir kavramı öne çıkarıyor: Duygudaşlık. Duygudaşlık olgusu, yazarın ve çevirmenin kişiliğiyle çok yakından ilgilidir. Çünkü bu olguyu öne çıkaran kimi eleştirmen ve çevirmen açısından, bir yazın metni, elinden çıkmış olduğu yazarın yoğun etkisi altındadır ve bir anlamda onun izlerini taşır ve bu açıdan yazınsal üretim, özünde, öznel bir üretimdir.

Après Babel adlı eserinde Georges Steiner, çevirmenin, çevirisi yapacağı metni benimsemesi, özümsemesi üzerinde durur ve çevirmen ve çeviri metni arasında oluşan yakınlığın önemini vurgular : « Bir metne, onun en derin varlığına nüfuz ederek sahip olmak, onda canlı güçleri keşfedip, bunları aynı hareketle yeniden üretmek, ne açınsanabilecek ne de belli bir sisteme oturtulabilecek bir etkinliktir ; doğrudan etinde, ruhunda hissettiğin bir etkinliktir » (Steiner, 1998:61).

Bir metnin yazarını, sözdiziminde, ritminde, sözcük seçiminde hissedersiniz. Aynı zamanda yazar, esere ruh veren kişidir. Bu ruhu, sadece düz bir söylem çözümlemesiyle kavramak mümkün değildir, çünkü bu ruh satırlarda, sözcüklerde, cümlelerde, sayfalarda, satır aralarında ve boşluklarda kısacası her yerdedir. İşte çevirmenin yakalaması, kavraması, hissetmesi gereken tam da bu ruhtur! Bunu çok daha basit bir ifadeyle dile getirirsek, söz konusu olan yazarla aynı frekansta olmaktır. Ancak bundan kasıt, yazarın siyasal ya da başka bir konudaki düşüncelerini paylaşıyor olmak ya da ona karşı bir yakınlık duyuyor olmak değildir. Duygudaşlık çok daha derinlerde bir noktaya hitap eder. Belki de buna en basit terimiyle "kan uyuşması", ya da daha derin boyutuyla "ruh kardeşliği" demek mümkündür.

Jacques Derrida'da da « Des Tours de Babel » adlı denemesinde, çevirinin bu "usdışı" yönünden söz eder. Yazar göre, her çevirmen, çeviri etkinliğinin bir aşamasında, çeviri ediminin onu aşacağını ve her tür hesaptan soyutlanacağını bilir. Derrida'ya göre çeviri, farklı iki varlığı bir araya getiren bir etkinliktir, ancak bu iki varlık birbirlerinden ne kadar farklı olsalar da aslında bir'dirler. Çeviri, iki dilden, daha büyük, daha önemli bir dil yaratır. Çünkü bir çeviride değişen sadece eserin dili değildir, çevirmenin anadili de değişir, başkalaşır. İşte bu birleşim bir tür evliliğe benzetilebilir ancak. Çeviri, tohumu, geleceğe ve büyümeye nişanlı, bir evlilik sözleşmesidir. (Derrida, 1991:234).

Bütün bu düşüncelerin ardından, sözünü etmiş olduğumuz olgu ve düşünceleri somutlaştırabileceği kanısında olduğumuz bir çeviri vakasına daha yakından bakmanın çevirmen-yazar ilişkisini açınsama yönünde katkıları olabileceğini düşünmekteyiz. Louis-Ferdinand Céline'in başeserlerinden biri kabul edilen *Voyage au bout de la nuit* adlı eserinin, Türkçe'ye Yiğit Bener tarafından yapılan *Gecenin Sonuna Yolculuk* adlı çevirisi konumuz açısından ilginç ve değerlendirilebilir veriler sağlamaktadır.

Louis-Ferdinand Céline, Fransa yazın tarihinin en tartışmalı yazarlarından biridir. Dilinin keskinliği, kişiliğinin tartışmalı yönleri, Fransa yazın tarihinde bir "dönemeç" sayılabilecek eserlerinin varlığı, siyasal ve toplumsal düşünceleri nedeniyle kıyasıya eleştirilen bir yazardır. Céline düşünceleri nedeniyle pek çok araştırmaya konu olmuş, Fransa yazın gündemini bugün bile etkileyen bir üne sahip olmuştur. Kaleme almış olduğu ilk eserle, Académie Française ödülüne aday olan, daha sonra gelen eserleriyle edebiyat çevrelerinde zıt kutuplar yaratan, polemikler çıkartan, anarşist, uyumsuz ve hırçın karakteriyle eserlerinin yazınsal değeri arasında kalmış kitleler yaratan önemli bir figürdür.

Céline'in ilk eseri *Voyage au bout de la nuit* o dönemdeki Fransa yazın çevresine bir bomba gibi düşmüş, yazar bu eseriyle önemli bir çıkış yapmıştır. *Voyage*'ın belli başlı özelliklerine değinecek olursak; *Voyage au bout de la nuit,* o güne kadar Fransız yazın dünyasında çok da kullanılmayan "sözlü halk dilini" roman dili olarak benimsemesiyle bir akım yaratmıştır. Céline, roman dili olarak, toplumun en alt kesimlerinin kullandığı günlük, senli benli sözlü dili seçmiştir. Keza roman başkahramanı Ferdinand Bardamu, bir tutanamayandır. Toplumun en alt kesiminden gelmiş olmasının yanı sıra, romanın ikinci yarısında okuyup doktor çıkmasına karşın, bu talihi değiştirememiş ve yaşamın sonuçta gecenin en dibine yapılan bir yolculuk olduğuna karar vermiş bir protest, bir anarşist ama "sinmiş" bir anarşistdir. Yegane aracı, toplumun her kesiminin, toplumsal her değerin bolca nasiplendiği sivri dilidir. Bu açıdan, *Voyage,* yazarının roman başkahramanıyla olan yadsınamaz benzerlikleri ve yakınlıkları nedeniyle, yazar-başkahraman özdeşleşmesine örnek gösterilen bir eserdir. Zaten bu nedenle çok sonra ortaya çıkacak "özkurmaca" akımının öncü eserlerinden biri olduğu iddia edilecektir.

Dolayısıyla *Voyage au bout de la nuit,* amiyane tabiriyle Fransa yazın tarihine mal olmuş bir yapıttır. Bu tür bir yapıtı kucaklayacak çeviri projesi de bu yapıtın boyutlarına yakışır bir proje olmalıdır.

Öncelikle Sayın Bener'in çeviri projesinin, üzerinde çok çalışılmış, emek verilmiş, meslek kaidelerine dikkat edilerek, eserin dili üzerine titrenerek, meslek etiği ve kuralları hep göz önünde tutularak, defalarca kontrol ettirilip, düzeltmeler yapılıp, tekrar tekrar okunarak ortaya çıkarılmış, ciddi, iddialı ve özenli bir proje olduğunu belirtmeliyiz.

Bener'in çeviri projesinin en önemli dayanaklarından biri de yazarla arasında bir özdeşleşme ilişkisi kurmuş olmasıdır. Eserin özkurmaca bir eser olması dolayısıyla da çevirmen, roman başkişisiyle de özdeşleşme ilişkisi kurmuştur.

Bu projeden iki meyve ortaya çıkmıştır: Çeviri eserin kendisi ve sonsöz.

Çevirmenin, çeviri esere yazmış olduğu sonsözün, bu bildiri kapsamında ele alınmasının ilginç olabileceğini düşünüyoruz. Sonsözün niteliği yazar-çevirmen ilişkisini ortaya koymaktadır.

Çevirmen Yiğit Bener'in kaleme almış olduğu « Sonsöz : Çevirinin Sonuna Yolculuk" başlıklı sonsöz, alışılagelmiş sonsözlerden farklı bir özellik göstermektedir. Aslında bu metin, birkaç farklı açıdan önemli göstergelere sahiptir. Öncelikle Yiğit Bener, sonsözü, eser başkişisinin ağzından yazmıştır. Sonsöz, çeviri sürecinin bitiminde değil, çeviri süreci dahilinde yazılmıştır. Çevirmenin, sonsözü roman başkişisinin ağzından yazmış olması, çevirmen-yazar özdeşleşmesinin boyutunu göstermesi yönünden ilginçtir. Kanımızca, bu tür bir yakınlaşma, çeviri projesinin önemli ayaklarından biri olan özdeşleşme sürecinin değil bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Bu ilişkiyi gözler önüne sermesi açısından, Yiğit Bener'in *Gecenin Sonuna Yolculuk* için kaleme aldığı sonsöz bize önemli açınsamalar sağlamaktadır. Sonsözün roman başkişisinin ağzından yazılmış olması bizi kurgusal bir metinle karşı karşıya bırakıyor. "Ayna etkisi" yaratan bir kurguyla, sonsözün anlatıcısı aslında çevirmenin bir yansıması. Her ne kadar metinde konuşan Bardamu olsa da, aslında bizim duyduğumuz ses bize, çevirmenin düşüncelerinden, tutkularından, inanışlarından, itiraflarından ve yargılarından söz ediyor.

Bu satırların yazarı kim? Ben miyim, o mu? sorusu yazın çevirmenliği yapan hemen her çevirmenin mesleğinin bir yerinde kafasına takılmış bir sorudur. Yiğit Bener, sonsözü, çeviri eserde yaratmış olduğu biçemle ve dille kaleme alarak ve anlatıcıyı da Bardamu olarak belirleyerek bir anlamda, "yazar" olarak kendini ifşa etmiş olmaktadır. Bundan önceki beş yüz sayfada var olmayan, kendini göstermeyen "çevirmen", eserin sonunda yer alan sonsözde "yazar" kimliğiyle kendini ortaya koyarak, "buradayım" demektedir.

Bir başka açıdan da, sonsöz, çevirmenin gözüyle "yazar"ı göstermesi yönüyle de ilginç bir metin olarak karşımıza çıkmaktadır. Sonsözde, Yiğit Bener, roman başkişisinin ağzıyla, yazar Louis-Ferdinand Céline'le ilgili gözlemler, analizler yapmakta ve okura bu "ilginç" yazarı tanıtmaktadır. Ancak Céline sonsözün son satırlarında o da şöyle bir ortaya çıkması, çevirmene "tepeden bakan" bir "hayalet"

sonsözde yer alması yazar-çevirmen ilişkisindeki ast-üst hiyerarşisini "bilinçdışı" da olsa oraya koyması açısından bize ilginç görünmektedir. Céline, Bener'le samimiyet kurmamakta, onu tepeden bir konumda gözlemlemektedir: « İyi ama başarmış mı bakalım ? » diye soruverdi öteki Ferdinand'ın Sacré-Cœur üzerinde uçuşan kibirli hayaleti » (*Yolculuk*[15], s.573), "... bir şeyler becermeye çalışmış işte... Diline sağlam biri, besbelli. Ne olur sanki bıraksan da, ucundan sahipleniverse o da şu metni" (*Yolculuk,* s.573). Bu mesafeli duruş çevirmene sorulduğunda kendisi, romanın yazarıyla arasında hem bağlamsal, hem dönemsel hem de karaktere dayalı bazı uzaklıklar olduğunu, bu nedenle kurgu bir karakter olan roman başkişisiyle daha yakın bir ilişki kurduğunu belirtmiştir. Yazarla kurulan ast-üst ilişkisini açık eden bir ifade de sonsözde geçen « Haksız sayılmazdı elbette meraklanmakta : değil mi ki oydu malın esas sahibi... » (*Yolculuk,* s.573) ifadesidir.

Bu çerçevede ilerlediğimizde, *Voyage'ın* kendine özgü biçemini ve dilini aktarabilmek için Bener'in yazarlık yeteneklerine sık sık başvurduğunu hatta Céline'in biçemini ve dilini Türkçe'de yeniden "yaratmak" için önemli bir çalışma ortaya koyduğunu söyleyebiliriz. Bu nedenle bu çeviri sürecini, "yaratıcı çeviri" olarak nitelendirebiliriz.

Bu sürece yazar-çevirmen ilişkisi yönüyle bakarsak, belki de yazar ile çevirmenin özdeşleşmesinin etkilerini biraz cüretkâr bir örnekle açıklayabiliriz. Edgar Allan Poe ile Baudelaire'in arasındaki ilişkiyi bu türden bir ilişki olarak görmekteyiz. Hatta kimi yazın çevrelerinde Poe'nun Fransa'da bu kadar sevilen ve önem verilen bir yazar olmasının aslında Baudelaire'in yapmış olduğu muhteşemen çevirilerden kaynaklandığı bile söylenmektedir. Hatta daha da ileri gidilerek Poe'nun Fransa'da büyük bir yazar olarak görülmesinin büyük oranda çevirmeninin yeteneğinden ileri geldiği bile ileri sürülmektedir. Bener-Céline ortaklığının bu tür bir sonuç çıkarıp çıkarmayacağını bilemeyiz elbette. Ama çevirmenin bakış açısının bu yönde olduğu bize açık gözükmektedir. Bener, tüm yeteneğini ve becerilerini Céline'in Türkçe'de Fransızca'da olduğu gibi "önemli, tartışmalı ama ses getiren" bir yazar olarak kabul görmesi için kullandığını söylemek abartı olmaz sanırız. Tabi bunun için çevirmenin "cesur" hatta "yiğit" olması gerekmektedir: "Bu tür bir yaratının düzeyine çıkmaya cüret etmeden, bu türden bir yaratıcılığı ortaya koyabileceğine güvenmeden, Céline'in Voyage'daki "meydan okumasını", Türkçe'de de verebileceğine inanmadan bu tür bir işe soyunmak mümkün müdür?" (Bener, 2006:327).

Hatta bu konuda Baudelaire'in sözlerini burada anmadan geçemiyoruz: "Beni, Edgar Poe'yu taklit etmekle itham ediyorlar! Peki bilir misiniz ben acaba neden Poe'yu bu kadar büyük bir tutkuyla çevirdim? Çünkü bana benziyor. Poe'yu ilk okuduğumda, benim düşünmüş ve hayal etmiş olduğum ama onun 20 yıl önce yazmış olduğu cümleleri hem içimde büyük bir ürpertiyle hem de kendinden geçercesine büyük bir mutlulukla okuduğumu bilir misiniz? [Oseki-Dépré, 1999:199].

Yazar-Çevirmen ilişkisinin niteliği ve boyutu, çeviri sürecini yakından ilgilendirir. Daha önce de belirttiğimiz gibi çevirmenin yazara yaklaşımı nihai çalışmada kendini gösterir. Yazar-çevirmen-başkişi yakınlaşmasının yoğun olarak kurgulandığı, yazar-çevirmen etkileşiminin bilinçli bir çabayla, olabilecek en üst seviyeye çekildiği *Gecenin Sonuna Yolculuk* çeviri projesi, bize bu açıdan oldukça tatminkâr örnekler sunmaktadır. Çeviri projesi yakından incelendiğinde Bener'in "özgür" ve "yaratıcı" bir çeviri etkinliği içine girdiğini görebiliyoruz. Bu "özgürlüğü" de yazarla kurmuş olduğu bütünleşmeden hareketle kullandığı, gerek sonsözün varlığıyla gerek bizzat kendisinin açıklamalarıyla gerek de çeviri eserdeki yansımalarıyla saptanabilmektedir.

Yazar-Çevirmen İlişkisini Somutlaştıran Örnekler

Sözlü dile hâkimiyet, içinde aynı "anarşist" haykırışı duymak, Céline'in romanda yaptığı gibi kimi haksızlıklara ya da dünyadaki "dayanılmaz" durumlara aynı biçimde "ağzı dolu dolu küfrederek" tepki vermek. Dolayısıyla arka plandaki yoğun uyuşmasının sonucu çeviri eserde, aynı "öfkeli haykırışı" duyabiliyoruz:

ÖRNEK 1

« *Ce monde n'est, je vous l'assure, qu'une immense entreprise à se foutre du monde* » (*Voyage* s.68)

« İnanın bana, bu dünya aslında tamamen insanlarla taşak geçmek için yaratılmış koca bir kandırmacadır » (*Gecenin Sonuna Yolculuk* s.87).

[15] CELINE, Louis Ferdinand. (2002). *Gecenin Sonuna Yolculuk* (*Voyage au bout de la nuit*) (çev. Yiğit Bener). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

ÖRNEK 2

« ... mais ils font du bousin comme dix mille, ces tantes !... » (*Voyage* s.165)

« ama on bin kişiymiş gibi goygoy yaparlar, bu götoşlar » (*Gecenin Sonuna Yolculuk* s.192).

Yazar-çevirmen ilişkisini bir efendi-köle ilişkisi olarak ele aldığımızda, çevirmenin, mesleki hâkimiyeti ve güveni arttıkça ve yazarla arasındaki bağı kuvvetlendirdikçe bu ilişkisinin aslında bir "efendi-efendi" ilişkisine dönüştüğünü ve bunun da "yaratıcı ve serbest" bir çeviri eser ortaya koyduğunu gösteren örnekler aynı zamanda bize Yiğit Bener'in bu ilişkide kendini bir "üst kopyacı" olarak değil bir "yazar" olarak konumlandırdığını da göstermektedir.

ÖRNEK 3

"Je me rendais compte que l'âge c'est quelque chose pour les idées. Ça rend pratique." (*Voyage* s.43)

« Anladım ki yaş az buz şey değilmiş, fikirler açısından. Insanı « şıp » diye çözüm bulucu kılıyor » *(Gecenin Sonuna Yolculuk,* s.61).

ÖRNEK 4

« puis avec toute une bordée d'insultes comme pour un cheval » (*Voyage* s.267)

« sütçü beygirine söver gibi kendinden geçmiş. » (*Gecenin Sonuna Yolculuk* s.299).

ÖRNEK 5

« Il s'en tortillait de trotter. » (*Voyage* s.25)

« Tırıs gideceğim diye kıvranıyor, tırsıyordu. » (*Gecenin Sonuna Yolculuk* s.41)

ÖRNEK 6

« C'est le bon morceau de la ville. Tout le reste n'est que peine et fumier » (*Voyage* s.75) « Burası kentin en lezzetli dilimidir. Gerisi sadece azapla tezektir. » (*Gecenin Sonuna Yolculuk* s.95)

Yazar-Çevirmen-roman başkişisi özdeşleşmesi sonucunda ortaya çıkan duygudaşlığın çeviri esere yansıması, çevirmenin, eserde en fazla yaratıcılığını kullandığı bölümlerde ortaya çıkıyor:

ÖRNEK 7

« On est ignoble. » (*Voyage* s.377)

« İğrenç yaratıklarız vesselam » (*Gecenin Sonuna Yolculuk* s.417).

ÖRNEK 8

« J'étais dressé depuis l'*Amiral-Bragueton* » (*Voyage* s.147)

« *Amiral-Bragueton*'dan beri bu konuda şerbetliydim » (*Gecenin Sonuna Yolculuk* s.173).

ÖRNEK 9

« Alors c'était complet. Son compte était bon" (*Voyage* s.394)

« Körün istediği bir göz ! Layığını bulmuştu. » (*Gecenin Sonuna Yolculuk* s.434).

Yazar-Çevirmen ilişkisini, yazarın ve çevirmenin arka planının örtüşmesinin yarattığı yoğun duygudaşlığın çeviri esere yansıması olarak ele aldığımızda, bu sınırlı sayıdaki örnekle de göstermeye çalıştığımız gibi, çevirmenin yazarla ya da *Yolculuk*'da olduğu gibi roman başkişisiyle özdeşleşmesi, aynı durumda o da şu tepkiyi verirdi biçimde son derece basit bir biçimde özetlenebilecek bir anlayışla çeviri esere daha "yaratıcı", "özgün" ve "insiyatifi ele almaktan korkmayan bir çeviri" olarak yansımıştır.

Bununla birlikte, yazar ile çevirmenin arka planlarının örtüşmesinin getireceği katkılar, idealist bir ülkü olarak ele alınmamalıdır. Güncel piyasa koşullarının, zorunluluklarının ve maddi koşulların ağırlığının son derece farkında bir akademisyen ve bir çevirmen olarak editörlerin, bir takım zorunlulukların boyunduruğu altında olduklarının, çevirmenlerin kendilerine çevirmeleri için önerilen eserlerdeki seçim paylarının gayet az olduğunun, çevirmenlerin önlerine gelen bir teklifi reddetme bağımsızlıklarının ister ekonomik ister siyasal ister düşünsel anlamda olsun yeteri kadar var olmadığının bilincindeyiz. Ancak yine de ticari ve güncel

gerçekliğin, bir mesleği icra edenleri her zaman "en iyisini" yapmak idealinden de alıkoymaması gerektiğini düşleyebiliriz iddiasındayız.

Bir efendi-köle ilişkisi olarak konumlandırılmaktan çok, mesleğinde yetkin ve söz ve sorumluluk sahibi bir "efendi"nin karşı karşıya gelmesi olarak görmeye çalıştığımız yazar-çevirmen ilişkisi, *Yolculuk*'da karşımıza bir "yazar-çevirmen" figürü ortaya çıkarmıştır. Çevirisinde söz ve hak sahibi olmaktan korkmayan, dilini ve yeteneğini sonuna kadar zorlayan bir çevirmen kimliği öne çıkmaktadır.

Bu çerçevede değerlendirildiğinde, klasik olarak söz ve biçem üzerinde gerçekleştirilen bir yazı etkinliği olarak adlandırabileceğimiz yazınsal çeviri her şeyden önce etten ve kemikten bir birey tarafından gerçekleştirilen, insana dair, insanca bir etkinliktir. Bu durumda çevirmen, bir bilgisayar ya da bir robot değil ediminin bilincinde ve ediminden sorumlu, bir "özne" bir "kimliktir".

Oysa bu "özne", çeviri kuramcılarının dikkatini nadiren çekmektedir. Görevi tamamlandığında, çevirmen bir "kör noktaya" dönüşür. Eleştirmenlerin aklına, çeviri eserdeki hataların bir listesi yapmak gerektiğinde gelir nedense. Oysa insanca bir etkinlik olarak gördüğümüz çeviri, son derece "öznel" ve "bireysel" bir etkinliktir.

Çeviriye bu tür bir bakış açısıyla yaklaşıldığında sanırız, çevirmen için çeviri etkinliği, "nedenleri ve sonuçları olan, sistematik olarak ilerleyen, bilimsel bir etkinlik" olmaktan çok "duygu ile aklın harmanlandığı, içgüdünün kimi zaman ussun önüne geçtiği sancılı bir yaratıcılık süreci, zanaatsal hatta sanatsal bir etkinliktir".

O halde yazar-çevirmen ilişkisi her ne kadar çok kırılgan hatta soyut bir olgu olarak görülse de tam aksine son derece somut ve sağlam bir ilişkidir. Bu sınırlı sayfada ele almaya çalıştığımız bu inceleme, bize, çevirmen ve yazarın basit bir "efendi-köle" figürü olmadığını göstermiştir. Tüm bu veriler bize şu soruyu sordurmaktadır: "Çevirmenlerini" yaratan yazarlar mıdır? Yoksa çevirmenler midir yazarları "yazar" yapan?

KAYNAKÇA

BENER, Yiğit. (2002a). "Celine'in Hayaleti." YKY (Yapı Kredi Yayınları).

BENER, Yiğit. (2002b). "Sözcüklerden Asla Yeterince Sakınmayız... Çevirilerden De". *Frankofoni* No.20/ s.73. Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü.

BENER, Yiğit. (2002c). "Uçsuz Bucaksız Anlamları Sonuna Kadar Kovalamak". *Varlık.*

BENER, Yiğit. (2005). "Merasime Buyurmaz Mıydınız... ya da Kaptanus Titanicus Amcaya Veda...". *Kitaplık,* no.88, s.54-65.

BENER, Yiğit. (2006). "Voyage au bout de la traduction". *Çeviride Disiplinlerarasılık: Uluslar arası II. Çeviri Kolokyumu Bildiri Kitabı, Yıldız Teknik Üniversitesi,* Cilt.I/ s.320-333. Istanbul:İsis.

BILON, Marcelle. (2007). *Etude voyage au bout de la nuit.* Ellipses. Paris: Resonances.

BRUNO, Jouy. (1991). *Etude d'une réception: Louis Ferdinand Céline - Voyage au bout de la nuit.* Yüksek Lisans Tezi (Pascal Lainé yönetiminde). U.B.O (Bourgogne Üniversitesi).

CELINE, Louis Ferdinand. (1952). *Voyage au bout de la nuit (*2002), Paris:Gallimard.

CELINE, Louis Ferdinand. (2002). *Gecenin Sonuna Yolculuk* (*Voyage au bout de la nuit*) (çev. Yiğit Bener). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

CLANCIER, Anne. (1973). *Psychanalyse et critique littéraire.* Toulouse: Privat

COLONNA, Vincent. (2004). *Autofiction et Autre: Mythomanies Littéraires*. Tristram.

DELISSE, Luc (2002). "Le Nom de L'Auteur: Céline". *Kitaplık/Ortak Kitap* no.53.

DERRIDA, Jacques. (1991). Çev. Joseph F. Graham. *Tours de Babel (des).* A Derrida Reader: Between The Blinds / Peggy Kamuf (ed.). Hemel Hempstead/ Harvester

DERRIDA, Jacques. (1967). *Ecriture et la différence*. Paris:Seuil.

FREUD, Sigmund. (1999). *Sanat ve Edebiyat.* Freud Kitaplığı 15. Istanbul:Payel.

GODARD, Henri. (1991). *Henri Godard commente Voyage au bout de la nuit de Louis Ferdinand Céline*. Foliothéque 2. Paris: Folio.